



CALEA MĂNTUIRII

Săptămânal editat de Centrul de Studii Teologice-Istorice și de Prognostic Pastoral-Misionar al Facultății de Teologie Ortodoxă Arad.
Redactor fondator (1935): Preot Ilarion V. Felea. Apare cu binecuvântarea Înaltpreasfințitului Timotei, Arhiepiscopul Aradului

EDITORIAL

Cine-i mai educă pe copiii noștri?

În urma unui studiu sociologic nu foarte îndepărtat ca timp, privind „consumul” de televiziune la nivel mondial, s-au evidențiat mai multe aspecte interesante la nivelul publicului din România.

Din această cercetare reiese că românii își cumpără televizoare pentru aproape toate încăperile din casă și petrec zilnic cel puțin două-trei ore în fața micului ecran pentru a urmări fie documentare, fie știri, dezbateri politice sau filme de acțiune. Datele care susțin această realitate relevă că: 17% din respondenți au peste patru televizoare în casă, aproape 30% au trei televizoare, 36% susțin că au două, în timp ce 19% declară că au un singur televizor. În ceea ce privește timpul petrecut de români în fața micului ecran, aproape jumătate din cei intervievați petrec zilnic două-trei ore în fața televizorului, aproape unul din cinci petrece între patru și șase ore pe zi, iar unul din zece afirmă că stă la televizor peste opt ore pe zi. În weekend, 17% din respondenți ajung să petreacă peste șapte ore în fața televizorului, iar 34% petrec între patru și șase ore.

„România este una dintre puținele țări unde timpul de vizionare este în creștere, pe televiziunea lineară, mult peste media mondială. Media mondială este undeva de trei ore, iar România era undeva de 5,27 ore în 2015 și de 5,46 ore în 2016. Mai important, această tendință se remarcă și în rândul tinerei generații, unde, în 2015, timpul mediu de vizionare era de 3,14 ore și în 2016, de 3,37 ore în 2016”, a afirmat Mihai Ursoi, managerul companiei care a comandat sondajul.

Referitor la preferințele românilor în materie de conținut, se observă o creștere interesului pentru canalele documentare, la o diferență de 19 procente între anul 2015 și 2016. Pe cale de consecință, scade interesul pentru canalele de știri, de la 81% în 2016 la 77% în 2017, dar sunt în continuare pe primul loc în audiențe.

Aceste date ne pot ajuta să înțelegem cât de marcantă poate fi realitatea virtuală, transmisă fie prin posturile de televiziune, fie prin internet, pentru că acestea pot crea atitudini comportamentale deviate, mai ales la copii.

În acest context, semnalăm, cu bucu-

rie, prezența în piața de carte de la noi a unui volum tipărit de editura Sofia care aduce publicului român cartea *Captivi în internet* a unui bine-cunoscut autor și teolog **Jean-Claude Larchet**. El dezvoltă, în paginile cărții, implicațiile majore, de cele mai multe ori fiind identificate ca negative (!), pe care le poate avea utilizarea internetului pentru persoana umană.

Astfel, se ridică o întrebare firească, mai ales că este perioada vacanței, cât de mult îi lăsăm pe copii în fața televizorului și / sau a tabletei? Părinții copiilor de la oraș sunt ocupați cu munca; pentru copii ispita „jocului” în fața ecranului este cu mult mai mare decât mersul la țară, la bunici, astfel că timpul petrecut de aceștia în natură este unul limitat.

A-i lăsa pe copii numai în fața ecranului comportă mai multe limitări. În primul rând, această atitudine îi lasă pradă formării minții și sufletului lor pe tiparele unui consumism reducionista care le îngustează, mai târziu, capacitățile de decizie. Mai mult, le poate aduce devieri de comportament social, spre violență, copiind ceea ce văd în multe din jocurile video cumpărate de părinți.

La acestea se adaugă și închiderea universului lor, ceea ce-i privează de bucuria apropierei și descoperirii minunatei creații, a naturii zidite de Dumnezeu. A-i scoate din acel orizont strâmt al ecranului îi va ajuta să observe natura, să se joace în ea, și astfel să-și dezvolte capacități psiho-motorii și afective extrem de necesare în conturarea personalității lor viitoare.

Prin urmare, gestiunea acestor stări necesită o implicare mai mare din partea părinților dar și a comunităților parohiale. Ne bucură faptul că unele inițiative pastorale au generat astfel de programe de vacanță, în care copii să fie dezlipiți de mirajul ecranului. În acest sens, se pot crea parteneriate între parohiile urbane și rurale prin care să fie organizate astfel de tabere pentru copiii de la oraș.

Viața parohială reclamă astfel de implicări, pornind de la prezența la sfintele slujbe, continuând cu acțiunile social-filantropice, de organizare a bibliotecilor parohiale, precum și a grupurilor

Continuare în pagina 2

Pr. Filip ALBU

PREDICA

Zaheu Vameșul, un om în căutarea lui Dumnezeu

Duminica a 32-a după Rusalii (a lui Zaheu)

„Și intrând, trecea prin Ierihon. Și iată un bărbat, cu numele Zaheu, și acesta era mai-marele vameșilor și era bogat. Și căuta să vadă cine este Iisus, dar nu putea de mulțime, pentru că era mic de statură. Și alergând el înainte, s-a suit într-un sicomor, ca să-L vadă, căci pe acolo avea să treacă. Și când a sosit la locul acela, Iisus, privind în sus, a zis către el: Zaheu, coboară-te degrabă, căci astăzi în casa ta trebuie să rămân. Și a coborât degrabă și L-a primit, bucurându-se. Și văzând, toți murmurau, zicând că a intrat să găzduiască la un om păcătos. Iar Zaheu, stând, a zis către Domnul: Iată, jumătate din averea mea, Doamne, o dau săracilor și, dacă am năpăstuit pe cineva cu ceva, întorc împătrit. Și a zis către el Iisus: Astăzi s-a făcut mântuire casei acesteia, căci și acesta este fiu al lui Avraam. Căci Fiul Omului a venit să caute și să mântuiască pe cel pierdut.” (Luca 19,1-10)



Și iată un bărbat numit Zaheu, întâlnindu-L pe Hristos își deschide inima, mai mult decât acel dregător bogat, care din tinerețe a păzit toate poruncile. Când Mântuitorul Hristos i-a spus acelui dregător, că pentru a fi moșteni viața de veci, trebuie să vândă toate câte le are și să le împartă săracilor, el s-a întristat (Luca 18, 22). Zaheu din simplă curiozitate sau din zbuciumul sufletului, apropiindu-se de Hristos, dobândește credința, jumătate din averea lui o dă săracilor și plătește împătrit orice nedreptate pe care a săvârșit-o. Prin acestea se mântuiește el și toată casa lui.

A te urca în copac poate fi și semnul unei rigidități, a unei comodități, în loc de a urca muntele credinței, încerci să vezi dincolo, urcându-te în copacul de la baza muntelui. Așa și vameșul Zaheu, în loc să se apropie de Hristos, ca toți ceilalți, se urcă în copacul iluziei. Adam a mâncat din pom, cu iluzia că va fi ca Dumnezeu (Facere 3, 5), dar s-a văzut pe sine ca fiind gol (Facere 3, 7). Așa și Zaheu după coborârea din copac s-a văzut pe sine gol de fapte bune și a fâgăduit a le împlini în viitor. A fost momentul în care s-a trezit în el dorința de schimbare. În fiecare om există conștiința binelui, oricât de decăzut moral ar fi, tot mai rămâne în el un licăr de bunătate. Chipul lui Dumnezeu din om, a fost doar stricat de patimi, dar nu a fost pierdut și aceasta face ca omul, să aibă puterea de schimbare, oricât de jos ar fi căzut.

Copacul în care s-a urcat Zaheu era un sicomor, un arbore cu o înălțime de 10-12 metri, cu ramuri multe și cu frunze veșnic verzi, este asemănător smochinului. În unele traduceri, se folosește cuvântul dud, în loc de sicomor și pentru o mai ușoară înțelegere, dar și de la grecescul *sykaminos*. Trunchiul aceluia pom, acum uscat, se vede încă, ca un martor al acelor vremuri, în curtea Mănăstirii „Sfântul Proroc Elisei” din Ierihon. Vameșii acelor vremuri și locuri, erau simbolul păcătoșeniei, al depărtării de Dumnezeu dar și de neamul lor, pe care-l asupreau în numele ocupantului lumesc. Zaheu era cunoscut în cetate ca mai-mare al vameșilor. El negocia cu romanii suma pe care trebuie s-o adune, peste care mai adăuga și câștigul lui. Greu este să înduri ura și disprețul mulțimilor. Sufletul plin de păcate și lipsit de har se zbate, se frământă, nu are pic de liniște. Are omul de toate, dar nu-i mulțumit de nimic, câtă vreme nu-L are pe Hristos. Hristos este pacea și fericirea omului. Puțini au fost cei care au avut șansa lui Zaheu, de a-L întâlni pe Hristos și a scăpa astfel de mustarea conștiinței. Zaheu vameșul, muștrat de conștiință pentru păcatele sale, căuta pe Cineva, o călăuză, un mântuitor al sufletului său, ca să-i arate calea spre Dumnezeu, spre liniștea sufletului. Atunci a auzit că pe acolo avea să treacă Hristos, cel care vindecase acel orb și care era acum înconjurat de mulțimi.

Continuare în pagina 2

Pr. Ioan LAZĂR

Din sumar

▶ Reîntoarcere în Eden
pagina 3, prof. *Amalia Stana*

▶ Știri
pagina 4

Zaheu Vameșul, un om în căutarea lui Dumnezeu

Urmare din pagina 1

Și alergând el înainte, s-a suit într-un sicomor, ca să-L vadă, căci pe acolo avea să treacă. De acolo de sus, el privea spre Hristos Mântuitorul lumii, iar Fiul lui Dumnezeu privea spre el, de jos. Și cunoscând Hristos inima lui, l-a chemat la Sine zicând: *Zahee, grăbește-te de te coboară, căci astăzi trebuie să rămân în casa ta!* Deci el îndată a coborât și l-a primit pe Domnul, în casa lui.

Zaheu grăbește-te... Chemarea pe nume se adresează inimii. Zaheu înțelege acum cu inima, ceea ce nu a înțeles cu mintea. Străinul pe care îl căuta cu privirea prin mulțime, i Se descoperă acum personal. *Și acum așa zice Domnul, Ziditorul tău, Iacove, și Creatorul tău, Israele: „Nu te teme, căci Eu te-am răscumpărat și te-am chemat pe nume, al Meu ești!”* (Isaia 43, 1). Numele avea o însemnătate deosebită pentru iudei. În Vechiul Testament întâlnim o legătură strânsă între suflet și nume. A cunoaște numele cuiva însemna posibilitatea de a pătrunde în adâncurile ființei și a avea chiar un control asupra ei, de aceea în tradiția ebraică a-l chema pe nume este o faptă cu greutate și putere, de aceea se și spune că unui nume îi dai viață, pomenindu-l. Zaheu a fost chemat pe nume, la o altă viață. Această chemare i-a schimbat cu adevărat viața. Din vameș a devenit apostol.

Se poate spune că prin urcarea în copac, Zaheu, și-a arătat dorul lui de Dumnezeu, dorința lui de a-L cunoaște. Acesta a fost începutul schimbării lui. Aproximarea de Hristos, a deschis inima lui Zaheu, bunătatea lui Hristos, l-a schimbat, astfel încât Zaheu strigă: „Jumătate din averea mea o dau săracilor și, de am nedreptățit pe cineva întorc împătrit”. În conștiința iudaică plata păcatelor, o face omul de bunăvoie prin milostenii sau de nevoie prin pagubă și nedreptățile, pe care le suferă. Astfel frații lui Iosif ziceau unii către alții: „Cu adevărat suntem pedepsiți pentru păcatul ce am săvârșit împotriva fratelui nostru, căci am văzut zbuciumul sufletului lui când se ruga, și nu ne-a fost milă de el și nu l-am ascultat, și de aceea a venit peste noi urgia aceasta!” (Facere 42, 21). Nu poți simți mila lui Dumnezeu, dacă tu nu ai simțit mila ta, față de ceilalți. Prin însuși faptul că s-a urcat în copac ca să-L vadă pe Hristos, Zaheu a dovedit că în sufletul lui exista înclinația către Dumnezeu. Acesta a fost pasul lui către Dumnezeu. Dar orice pas, oricât de mic, către Dumnezeu este bun. Chemarea de către Iisus, a lui Zaheu, a fost pasul lui Iisus către Zaheu. Așa cum se întâmplă cu fiecare dintre noi. Peste pornirea noastră spre bine, vine harul lui Dumnezeu și împlinește cele spre mântuire. Această schimbare a lui Zaheu, este un îndemn pentru fiecare credincios la schimbarea vieții. Înaintea lui Dumnezeu, nimeni nu este pierdut, tot omul trebuie să nădăjduiască în mila lui Dumnezeu, indiferent de starea sa de păcătoșenie.

Pildele de pocăință din Sfânta Scriptură și viețile sfinților, sunt dătătoare de nădejde pentru toți. Schimbarea lui Zaheu este pildă de schimbare pentru noi. Întâlnirea cu Hristos a fost un moment de schimbare pentru toți cei păcătoși. Pe aceștia i-a vindecat Hristos și apoi le-a poruncit să nu mai păcătuiască. Zaheu l-a primit cu bucurie pe Hristos în casa sa și prin el s-a făcut mântuire întregii case așa încât *și femeia necredincioasă se sfințește prin bărbatul credincios* (I Corinteni 7, 14). Acolo unde stăpânește mândria, grija pentru cele lumești, pentru averi, unde stăpânesc patimile precum desfrânarea, beția, lăcomia acolo sunt și boli și certuri și dezbinări, pentru că acolo nu este un Zaheu care să-l caute din inimă pe Dumnezeu și să-l primească în casa lor. Adevărata viață începe odată cu credința în Hristos, prin care omul își încredințează sufletul lui Hristos, Care treptat revărsă asupra lui dumnezeieștile energii ale harului care-i dau apoi pacea și bucuria mântuirii. Hristos vine la noi când îl chemăm prin rugăciune sinceră, prin milostenie, prin îndreptarea vieții noastre, prin Sfânta Spovedanie și Sfânta Împărtășanie, care-i sfințește pe toți cei ce se împărtășesc cu inimă curată, atunci Hristos ne va chema la El ca pe Zaheu și El însuși va veni la noi și ne va zice: *Astăzi s-a făcut mântuire casei acesteia, că și acesta este fiul lui Dumnezeu după dar.*

Amin.

Cine-i mai educă pe copiii noștri?

Urmare din pagina 1

catehetice, în care să fie cuprinse activități colective de cultivare a spiritului comunitar, de gestionare eficientă a timpului și de descoperire a naturii create.

Așadar, copiii trebuie învățați că viața de dincoace de ecran e cea reală. Aici descoperă ce înseamnă să trăiești cu adevărat, să iubești cu adevărat, să te rogi și să fi în comuniune adevărată, concretă și responsabilă atât cu Dumnezeu cât și cu semenii.

Întâmpinarea Domnului Nostru Iisus Hristos

Sărbătoarea Întâmpinării Domnului ca și Sărbătoarea Tăierii Împrejur își află baza legală în prescripțiile legii lui Moise (Levitic 12, 2, 4, 6). Iar ca sărbătoare a legii noi o găsim întemeiată la sfântul Evanghelist Luca (2, 22-32), unde este scris că Domnul Nostru Iisus Hristos a împlinit și această lege a Vechiului Testament. La 40 de zile după Nașterea Domnului, urma a se serba aducerea în templu ca ziua curățirii prescrisă prin lege, care cade tocmai pe 2 Februarie. Legea mozaică privea de necurată pe fiecare lehză, care în a 40-a zi după naștere trebuia să-și facă rugăciunile de curățenie la templu. Biserica apuseană numește, în analogie, sărbătoarea aceasta „purificației Beatae Mariae festum”, fiindcă și Sfânta Fecioară s-a prezentat la templu în ziua determinată curățirii. Această sărbătoare a fost introdusă mai întâi în Apus de către patriarhul Romei Gelasius (492-496), dar numai ca sărbătoare a curăției (festum purificationis Mariae). Ca sărbătoare a Întâmpinării Domnului (Festum occursus) a fost introdusă formal în biserica orientală de către Iustinian I la anul 542 deși ea se serba deja de mult după cum ne putem convinge dintr-o orațiune a Sfântului Ioan Gură de Aur, ținută la acest praznic încă la 387 în Antiohia. Sărbătoarea aceasta se petrece în aducerea aminte a mai multor fapte din istoria sfântă, care stau în legătură unele cu altele, de aceea a și primit felurite numiri. Papa i-a dat însemnare creștină cu sfințirea de lumini (festum luminii) păstrând și procesiunile cu lumini sfințite. Sfințirea luminilor simbolizează pe Iisus, pe care dreptul Simion l-a numit „lumină spre luminarea neamurilor” (Luca 2, 32).

După legea primită de Moise de la Dumnezeu, fiecare femeie, care naștea un prunc era considerată necurată timp de patruzeci de zile, iar dacă naștea o pruncă timp de optzeci de zile și plinindu-se acest timp trebuia în locul cel sfânt să aducă un miel de un an curat pentru arderea de tot și un pui de porumbel sau o turturea pentru păcat

înaintea cortului mărturiei la preot și rugându-se acesta o curăța pe ea. Iară neavând femeia din cauza sărăciei un miel, trebuia să aducă două turturele sau doi pui de porumbel, unul pentru arderea de tot și altul pentru păcat, și rugându-se pentru ea preotul o curăța. Acestei legi s-a supus și Sfânta Maria (Luca 2, 22), venind la templu și aducând sacrificiul prescris, adică două turturele. De aici a primit Sărbătoarea noastră în biserica Romano-Catolică, numele Curățirea Sfintei Marii (festum purificationis), numărându-se la sărbătorile Maicii Domnului.

La noi Sărbătoarea acesta se numără la sărbătorile Domnului, preamărindu-se în ziua aceasta cu aducerea lui Iisus la templu. Un bătrân drept și sfios ce trăia în Ierusalim pe nume Simeon care de la Duhul Sfânt primise promisiunea că nu va gusta moartea până ce nu-l va vedea pe Unsul Domnului. Intrând Maria cu pruncul în templu, a cunoscut Simeon îndată, că acela este Mântuitorul lumii, luă pruncul în brațe și binecuvântând pe Dumnezeu, vesti profetic, că pruncul va fi „lumină spre descoperirea neamurilor și mărirea poporului Israil”. Împreună cu dreptul Simeon s-a învrednicit a-L întâmpina pe Domnul și proorocița Ana, o văduvă cam la optzeci și patru de ani care nu se depărta de biserică, care cu posturi și rugăciuni servea lui Dumnezeu ziua și noaptea.

De la întâmplarea acesta sărbătoarea noastră, care petrecându-se patruzeci de zile după nașterea Mântuitorului, adică în ziua a doua a lunii lui Februarie, se numără între cele doisprezece sărbători mari domnești ale bisericii noastre, a primit numele de „întâmpinare” pentru că aducând Prea Sfânta Maică a Domnului și Iosif pe Iisus la templu, Simeon îl întâmpină aici. Dreptul Simeon tot în numele întregii omeniri primește și întâmpină pe Domnul Iisus Hristos, arătând lumii pe Cel ce a venit să deschidă o cale nouă în viața noastră, calea îndumnezeirii, Cel care va lumina căile tuturor popoarelor, fiind totodată slava poporului ales. Aceasta este prima parte pe care

Dreptul Simeon o înfățișează întregii omeniri. Pentru el vederea și arătarea Pruncului reprezintă eliberarea din această viață, pentru că lui i se făgăduise că nu va muri până nu va vedea pe Mântuitorul lumii. Pentru noi, întâmpinarea și primirea Pruncului nu înseamnă eliberarea spre moarte, ci înseamnă eliberare spre viață, dar numai în măsura în care recunoaștem în Acel Prunc, în Iisus Hristos, pe Mântuitorul lumii.

Generală și solemnă a devenit această sărbătoare abia pe timpul împăratului Iustinian (527-565), când la finele anului 541 erupse în Constantinopol și în părțile învecinate o epidemie cumplită de care în toată ziua mureau de la 5000 – 10.000 de oameni. La această boală înfricoșătoare care durase trei luni de zile se adăugase și altă calamitate, adică un cutremur de pământ, care a făcut mare stricăciune și a omorât o mulțime de oameni. Despre frica ce cuprinsese pe creștini la această epidemie și la acest cutremur se face aluzie și în cântarea condacului sărbătorii, raportându-se cuvintele din acest condac: „și acuma cu mila Ta ne-ai mântuit Hristoase Dumnezeule”. Iisus Hristos a spus un cuvânt foarte adânc și permanent actual: „Iată, Eu stau la ușa și bat”. El stă la ușa inimii omului, la ușa inimii omenirii întregi. Cine va vrea, cine va auzi, va deschide, își va deschide ușa inimii și va înțelege starea în care se află. „Eu voi intra la el, spune Iisus, și voi cina cu el și el cu Mine”. Aceasta este chemarea pe care o face Iisus Hristos ca să ieșim cu toții de bunăvoie în întâmpinarea Lui, în întâmpinarea Adevărului, iubirii și Dreptății venite în lume.

Să ne rugăm ca Bunul Dumnezeu să ne învrednicească pe fiecare, pe toți, ca să putem fi vrednici să întâmpinăm pe Hristos Domnul, ca și noi să putem striga: Binecuvântat este Cel ce vine întru numele Domnului, spre mântuirea noastră și slava lui Dumnezeu.

Ioan Claudiu MOCA



Monahismul își are originea în practica vechilor profeți biblici: Avraam și-a părăsit țara sa, pentru a urma lui Dumnezeu, Iacob datorită „simplității” sale, s-a învrednicit de vederea scării îngerilor, Moise a urmat lui Dumnezeu peregrinând poporul evreu prin deșert, Ilie a trăit în singurătatea naturii, legământul lui Dumnezeu cu poporul ales prefigurează alegerea pentru viața duhovnicească, odihna zilei a șaptea ne învață să ne ocupăm doar de Dumnezeu, războaiele lui Dumnezeu simbolizează lupta duhovnicească în care se angajează cel care alege pustia pentru a fi împreună cu Dumnezeu. De asemenea Legea vechi-testamentară prevedea și practici ascetice: rugăciunea și postul.

Au existat și monahi iudei cum sunt esenienii de care vorbesc și Filon, Iosif Flavius și Pilinius cel Bătrân în scrierile lor. Manuscrisele de la Qumran, descoperite în 1947 ne ajută să-i cunoaștem pe acești monahi-iudei, dintre care unii erau pustnici. Mănăstirea de la Qumran a fost distrusă de legiunile romane în anul 68 al e.n., iar refugiații găsiți aici, au fost uciși sau alungați în cursul celui de al doilea război iudaic dintre anii 132-135. Esenienii au păstrat speranța de a-L vedea pe Mântuitorul făgăduit de Scripturi. Lupta împotriva vrăjmașilor este mai ales sub raport spiritual și este un război sfânt și se poate da chiar și în inima fiecărui om. Armele acestui război sfânt sunt în special rugăciunea unită cu munca, reuniuni dedicate studierii textelor biblice și un element care prefigura euharistia: banchetul sacru în care se consuma: pâine și vin.

Pentru a duce o viață plăcută lui Dumnezeu, e necesară fuga de lume, așa cum ne arată și Origen în scrierile sale, o fugă de gândurile rele, deci e necesară lupta duhovnicească, și ca prefigurare a vieții viitoare: fecioria.

Primul monah creștin a fost Sfântul Antonie cel mare și viața sa, a fost scrisă de Sfântul Atanasie cel Mare și a primit de la acesta titlul de „om al lui Dumnezeu”, apoi Pahomie și ceilalți călugări vor fi numiți „oameni ai lui Dumnezeu” cum de altfel orice creștin este chemat să devină „om al lui Dumnezeu”, arătând prin această multa asemănare cu Dumnezeu.

Viața monahală presupune îndumnezeirea omului și pentru aceasta e necesar un martiriu pentru iubirea de Dumnezeu. Numai martiriul îl poate transforma pe om într-un adevărat ucenic al lui Hristos. Există un martiriu sângeros (al persecuțiilor) și un martiriu nesângeros (asceza și renunțarea la lume) specific călugărilor. Și fecioria este asociată martiriului pentru că ea, sacrifică viața trupului. Monahismul presupune deci o luptă duhovnicească și prin trupul dedicat în întregime slujirii lui Dumnezeu. Astfel monahismul e o „marte mistică” și o înviere pentru viața cea nouă, o reîntoarcere în Eden. A fi „om al lui Dumnezeu” înseamnă a participa la viața divină, înseamnă desăvârșirea vieții creștine. A fi monah înseamnă a te dedica unei „filosofii riguroase” care constă în „cunoașterea lucrurilor dumnezeiești și omenești”. Sfântul Grigorie de Nazianz susține că viața monahală e o „filosofie” deoarece este organizată în mod înțelept.

În *Elogiul Sfântului Vasile cel Mare*, Sfântul Grigorie de Nazianz scrie că mănăstirile întemeiate de prietenul său, erau astfel orânduite încât „filosofia să nu fie fără viață de obște, iar viața activă să nu fie fără filosofie.” În scrierile lui Filoxen de Maburg se află ideea că monahul trebuie să fie călugăr atât în afară cât și înăuntru, ca „să nu fie în el nimic altceva decât el singur și Cel care sălășluiește în el, adică Hristos.”

Monahul este chemat să instaureze în lume adevărata „pace a lui Hristos” care este rodul crucii Sale și pe care o găsim chiar și în încercări, care este liniștea,

Reîntoarcere în Eden



înțelegerea și armonia dintre oameni, căci numai așa monahii vor fi „fii ai lui Dumnezeu”, iar pacea monahii o câștigă prin: ascultare, smerenie, suportarea greutăților, a persoanelor insuportabile, primirea unei pedepse și împlinirea nevoițelor vieții monahale posibile.

Viața ascetică are drept scop mântuirea sufletului. Și orice om este chemat să-și mântuiască sufletul, dar pentru monahi viața pe pământ trebuie să fie „viață îngerească”.

Unui candidat la viața monahală Sfântul Vasile cel Mare îi spunea: „Tu care iubești cu înflăcărare idealul ceresc al vieții îngerești, intră cu curaj în adunarea monahilor.” Îngerii nu se căsătoresc, nu sunt nici masculini și nici feminini, așadar fecioria e virtutea îngerilor prin excelență. „Căci în ce anume se deosebeau de îngeri Ilie, Elisei și Ioan, acești adevărați iubitori ai fecioriei?” se întreba Sfântul Ioan Gură de Aur. Și răspunde: „În nimic altceva decât că erau legați de o fire nemuritoare!”

Postul îl face pe monah asemănător cu îngerii din cer, deoarece omul nu trăiește numai cu pâine. (Luca 4, 5), care privind la cer marea simplitate a monahilor îi bucură, spune Sfântul Ioan Hrisostom: „... îi bucură și îi odihnește. Căci dacă se bucură de un păcătos care se pocăiește, cum nu se vor bucura văzând atâția drepti care îi imită pe ei înșiși.”

Desăvârșirea creștină constă în împlinirea tuturor poruncilor lui Dumnezeu. În Vechiul Testament Dumnezeu îi dă poporului Său, Legea, adică un cod moral pentru a-și orândui conduita în legătură cu exigențele divine, cu întreaga economie a mântuirii: așa - numita Torah. Prin urmare toți oamenii sunt chemați să pună în practică poruncile lui Dumnezeu, iar păzirea poruncilor, mici și mari, împlinirea lor, este mijlocul prin care oamenii își confirmă mântuirea credinței, clar exprimată în Evanghelie, în Noul Testament. Monahii sunt cei care s-au adunat în mănăstiri pentru a împlini în totalitate toate poruncile.

Biblia dorește ca toți oamenii să ducă viața călugărilor, chiar dacă sunt căsătoriți. Cuvintele rostite de Hristos nu sunt destinate doar monahilor ci tuturor oamenilor. La fel Sfântul Apostol Pavel nu a scris doar pentru călugări ci pentru toți oamenii din lume. Prin urmare diferența dintre un mirean și un călugăr este: fecioria, care este o vocație deosebită, feciorie care pentru mirean nu e o obligație, obligația tuturor este păzirea hainei albe a Botezului nepătată, prin împlinirea poruncilor care este esența lepădării de Satana și a alipirii de Iisus Hristos. Astfel, pentru a ajunge monah trebuie să ai o vocație specială, chiar dacă scopul monahismului este mântuirea sufletului, comun tuturor oamenilor.

Prin urmare atât pentru mirean, cât și pentru călugăr împlinirea voinței lui Dumnezeu este renunțarea la voința proprie, așa cum mărturisim „Facă-se voia Ta, precum în Cer așa și pe pământ!”

Concluzia unor Sfinți Părinți este că mirenii greu se vor mântui, și prin urmare nu pot ajunge la sfințenie. În acest sens Sfântul Ioan Scărarul spune: „Cine dintre mireni a făcut minuni, a înviat morți, a alungat demoni? Nimeni! Toate acestea sunt răsplata monahilor, pe care lumea nu o poate dobândi. Căci dacă ar putea-o dobândi, la ce bun atunci nevoițele?”

Ascultarea e specifică monahismului. În acest sens avva Moise spunea unui frate: „Frate, să venim la adevărata ascultare: aici se află smerenia, puterea, bucuria și răbdarea, aici se găsesc stăruința, iubirea frățească, străpungerea inimii și iubirea. Căci cine ascultă bine, împlinește toate poruncile lui Dumnezeu.” Ascultând omul de Dumnezeu, rămâne liber, dar neascultând, se face rob al păcatului. În primul rând trebuie să avem „ascultarea credinței” adică să credem în Dumnezeu. În *Scara* Sfântului Ioan Scărarul aflăm că monahul moare pentru el, ascultând cu credințioasă poruncile lui Dumnezeu. Iisus a trăit sărac și săracilor le-a adus vestea cea bună că sunt fericiți (Matei 5, 3) și acest ideal creștin e propus în special monahilor, deoarece ei trebuie să acorde o atenție deosebită nevoilor duhovnicești și să își pună toată încrederea în Providență.

Pocăința e necesară pentru a dobândi Împărăția lui Dumnezeu (Marcu 1, 4). Prin urmare omul colaborează, la mântuirea lui, iar Dumnezeu e bun, iartă și mântuiește. Lacrimile, asceza, va spăla chipul lui Dumnezeu din sufletul lui, care va lumina iarăși în splendoarea sa, inițială. „O față spălată de lacrimi, are o frumusețe nepieritoare”, spune Sfântul Efreem Sirul. Prin urmare adevărata pocăință e un doliu care aduce izvor de bucurie.

Ascetul e un luptător, un luptător pentru mântuire. Asceza însă este un exercițiu de voință, o expresie a iubirii de Dumnezeu. Prin urmare prin asceză, trupul omului trebuie spiritualizat. În iconografie sfinții sunt reprezentați cu trupul luminat, sfințit prin asceză. Dar asceza presupune și o curățire a sufletului. Chipul lui Dumnezeu în om, întinat prin păcat trebuie curățat prin Botez și pocăință. Există convingerea că la omul curățat de păcat, prin harul lui Dumnezeu, răul e biruit la toate nivelurile: individual, cosmic etc. Spre exemplu fața Sfântului Antonie cel Mare iradiază în exterior pacea interioară care se evidențiază și prin faptul că animalele îl ascultă, că rugăciunile lui sunt făcătoare de minuni.

Monahul e un om încercat, el trebuie să reziste tuturor ispitelor venite din inte-

rior sau din exterior. Monahul e chemat să curețe chiar locurile unde sălășluiește puterea celui rău.

Postul e o practică ascetică inseparabilă de viața monahală și este una din principalele forme de pocăință, dar este insuficientă dacă nu-i adăugăm rugăciunea, iubirea și inima smerită. Postul ne reîntoarce în Eden, ne înfrânează trupul, ne ridică la cer pentru a primi darurile lui Dumnezeu. Postul e interdicția de a consuma alimente de origine animală, dar pentru monahi carnea trebuie să fie interzisă și în zilele fără post, exceptând peștele și perioadele de călătorie îndelungată sau boală.

Tăcerea e o practică monahală ascetică. Avva Agaton spre exemplu își vindea coșurile la piață fără a rosti un cuvânt și timp de trei ani a purtat în gură o pietricică pentru „a învăța să tacă”, pentru a nu păcătuia. Dar și cuvântul este un dar prețios al cerului. Prin Cuvânt Dumnezeu S-a făcut cunoscut oamenilor. Dumnezeu vorbește prin profeți: „Iahve grăiește prin mine.” „cuvântul Său e pe limba mea.” (4 Regi 23, 2). Profetul Ieremia spune despre cuvintele primite de la Dumnezeu că ele sunt: „ca un ciocan care sfărâmă stânca” (Ieremia 23, 29).

Ispitele lumii atrag sufletului spre păcat, de aceea monahul trebuie să se îndepărteze de lume, de păcat. Prin urmare trebuie să ne îndepărtăm de toți cei răi, prieteni sau rude, oameni necunoscuți sau cunoscuți, deoarece fuga de ei, ne va apropia de prietenia cu Dumnezeu. Astfel trebuie: „să fim și paznici la ușa gândurilor, ca să îndepărtăm toate gândurile rele care doresc să intre în inimă.”

Rugăciunea neîncetată și împărțășania cât mai deasă e obligatorie pentru monahi. Sfântul Ioan Casian vorbește despre o cuminecare zilnică a monahilor Egiptului, dar și de cuminecarea care se limita la Sfânta Liturghie de sâmbătă și duminică. Si să nu uităm un amănunt găsit în Viețile Sfinților că uneori asceții primeau cuminecarea chiar din mâna îngerilor.

Munca e necesară călugărilor. Sfântul Vasile cel Mare dorea ca călugării lui să fie implicați în acte caritative: îngrijirea bolnavilor, a călătorilor, a orfanilor, în educația băieților, arătând prin aceasta iubirea față de aproapele.

Unii călugări au ajuns și savanți, cum este Gregor Mendel, călugăr-grădinar, care studiind mazărea, a descoperit genetica. El a avut o mare pasiune pentru botanică. Cercetările lui pline de răbdare au dat rezultate. El a descoperit că există caracteristici dominante care se transmit direct de la tată la fiu și altele recesive care se pot dezvolta în generațiile următoare. De exemplu, dacă soțul are ochi albaștri și soția ochi căprui, copilul lor se poate naște cu ochi căprui (caracteristica dominantă), în timp ce nepotul ar putea avea ochi albaștri ca bunicul (caracteristica recesivă). Prin urmare expresia „suntem ceea ce mâncăm” este parțial adevărată. Există factori în fința umană care nu pot fi schimbați modificând dieta, deoarece există și o informație genetică pe care o are omul în nucleul fiecărei celule.

Concluzionăm că monahismul e propice doar celor chemați spre această nobilă lucrare și este o cale deschisă spre cer.

În final oferim câteva repere bibliografice Sfântul Ioan Scărarul, *Scara*; Thomas Spidlik, *Monahismul; Filocalia sfințelor nevoițe ale desăvârșirii*, vol. 1, vol. 2, vol. 7; Sfântul Teofan Zăvorâtul *Cuvinte despre moarte*; Avva Dorotei, *Învățăături și scrisori de suflet folositoare*; Sfântul Efreem Sirul, *Cuvinte sfătuitoare*.

Prof. Amalia STANA

ȘTIRI

PS Părinte Emilian Crișanul a participat la ceremonia prilejuită de împlinirea a 100 de ani de la înființarea Jandarmeriei în Arad

Marți 29 ianuarie 2019, s-au împlinit 100 de ani de la momentul în care Regele Ferdinand al României a promulgat decretul prin care s-a înființat "Brigada IV de Jandarmi", din care avea să facă parte și Regimentul 9 jandarmi Arad. Cu acest prilej, la invitația conducerii Inspectoratului de Jandarmi Arad, a inspectorului șef: colonel Burlan Claudiu Daniel, Preasfințitul Părinte Emilian Crișanul, episcop-vicar al Arhiepiscopiei Aradului a săvârșit slujba de sfințire a drapelului Jandarmeriei și a binecuvântat placa comemorativă care marchează împlinirea a 100 de ani de la înființarea structurilor de jandarmi în județul nostru.

Preasfinția Sa a fost însoțit de P.C. Arhid Tiberiu Ardelean, inspector eparhial, de preotul militar Adrian David și de cei doi preoți ai parohiilor din localitatea Vladimirescu (sediul Jandarmeriei județului Arad) – Pr. Codin Șimonca-Oprița și Pr. Dacian-Emilian Nan. La finalul slujbei, Preasfințitul Emilian Crișanul a urât „Sănătate, putere și ajutor de la Dumnezeu pentru jandarmii arădeni în slujirea Țării și a Bisericii”.

La acest eveniment au fost prezente cele mai importante personalități politice și militare ale județului Arad: doamna Florentina Horgea – prefectul județului Arad, domnul Iustin Cionca- președintele Consiliului Județean Arad, domnul Dorel Căprar- președintele Comisiei de Apărare din Camera Deputaților, domnul deputat Adrian Todor, domnul Ioan Tamaș, inspectorul general al Poliției Județului Arad, doamna Ramona Lile - Rectorul Universității „Aurel Vlaicu” din Arad ș.a.

Sfântul Sava al Serbiei, sărbătorit cu multă bucurie de credincioșii ortodocși sârbi din Arad

Duminică, 27 ianuarie 2019, clericii și credincioșii ortodocși sârbi din Arad l-au prăznuit pe Sfântul Sava Nemanja, primul arhiepiscop al Bisericii Ortodoxe Sârbe, întemeietorul școlilor sârbești, al statalității și al diplomației sârbe.

Cu acest prilej, în biserica cu hramul „Sfinții Apostoli Petru și Pavel”, a Parohiei Ortodoxe Sârbe Arad-Centru, a fost săvârșită Sfânta Liturghie arhierescă de către doi ierarhi ai Bisericii Ortodoxe. La invitația Preasfințitului Luchian Pantelici, Episcop al Ungariei și administrator al Episcopiei Ortodoxe Sârbe a Timișoarei și a comunității credincioșilor ortodocși



sârbi din parohia Arad-Centru, păstoriți de părintele protopop Ognean Plavșici, la Sfânta Liturghie a participat și Înaltpreasfințitul Părinte Timotei, Arhiepiscopul Aradului, însoțit de Protos. Iustin Popovici, consilier cultural al Arhiepiscopiei Aradului, Pr. Flavius Petcuț, protopopul Aradului și Arhid. Tiberiu Ardelean, inspector eparhial. Ierarhii, înconjurați de soborul de preoți și diaconi, în prezența numeroșilor credincioși ortodocși sârbi dar și români, l-au sărbătorit pe Sfântul Ierarh Sava (1175 – 27 ianuarie 1235).

Chiriarhul arădean, Înaltpreasfințitul Părinte Arhiepiscop Timotei a rostit un cuvânt de învățătură despre viața Sfântului Sava dar și despre bunele relații ce există între Biserica Ortodoxă Română și cea Sărbă, mai ales în aceste părți de țară.

Cu acest prilej, Arhiepiscopul Aradului, Înaltpreasfințitul Părinte Timotei, i-a oferit Ierarhului sârb, Preasfințitului Părinte Luchian Pantelici, Episcop al Ungariei și administrator al Episcopiei Ortodoxe Sârbe a Timișoarei, distincția eparhială engolpion și cruce „Sfântul Ierarh Sava Brancovici”.

La finalul slujbei, Ierarhul sârb a exprimat în cuvinte alese legăturile frățești ale clerului și credincioșilor sârbi din Arad și Banat cu Înaltpreasfințitul Părinte Arhiepiscop Timotei, statornicite de-a lungul anilor, mulțumindu-i totodată pentru deosebita distincție oferită.

După acest moment a avut loc obiceiul numit „tăierea colacului” și o slujbă de pomenire a ctitorilor bisericii sârbești din Arad, între care a fost pomenit Sava Tekelija (1761-1842), care este înmormântat în interiorul bisericii. Sava Tekelija a fost patriot sârb și strănepot al ctitorului bisericii, a căpitanului Jovan Popovic Tekelija. Tăierea colacului este un frumos obicei sârbesc care a fost preluat de-a lungul timpului și de către unele comunități ortodoxe românești.

Răspunsurile liturgice au fost oferite de Corul Parohiei Ortodoxe Sârbe din Sânnicolau Mare, Jud. Timiș. Sărbătoarea s-a încheiat cu un recital de pricesne și poezii.

Slujire Arhierescă în Filia Avram Iancu, a Parohiei Vasile Goldiș

Credincioșii Filiei Avram Iancu din Protopopiatul Ineu, au avut bucuria de a primi în mijlocul lor, duminică, 27 ianuarie 2019, vizita și binecuvântarea Preasfințitului Părinte Emilian Crișanul, Episcop vicar al Arhiepiscopiei Aradului. Preasfinția Sa a fost întâmpinat cu multă bucurie și în buna tradiție a locului de către autorități și credincioși ai parohiei, cu colac și sare. După aceasta, Preasfințitul Părinte Emilian și soborul de preoți au săvârșit Sfânta și Dumnezeiasca Liturghie, înconjurat fiind de un sobor de preoți și diaconi din care au făcut parte Pr. Adrian Zaha, protopopul Ineu-lui, Pr. Darius Pasc, de la Parohia Bonțești, Arhid. Mircea Proteasa, consilier economic și Arhid. Gheorghe Lehaci.

Cuvântul de învățătură rostit de Preasfinția Sa, a avut ca tematică „Vederea duhovnicească și orbirea sufletească” (Luca 18, 35-43). În cuvântarea Sa, ierarhul a subliniat veridicitatea faptului că unii oameni născându-se orbi primesc vedere duhovnicească prin cunoașterea lui Dumnezeu pe când alții, având organul vederii sunt orbi sufletește prin depărtarea de „...Cel ce Este...” („YHWH” cf. Ieșire 3, 14) și care ne-a arătat nouă lumina (Ioan 8,12). De asemenea, a subliniat, pornind de la recunoașterea descendenței Mântuitorului din seminția lui David că, cel orb, deși nu se bucura-se niciodată de darul vederii, cunoștea dumnezeirea Celui către care striga „Iisuse, fiul lui David fie-Ți milă de mine!”. Toți cei care avem trupurile întregi și privind



frumusețile create de Dumnezeu suntem datori a-I da slavă și a-I păzi poruncile ca să nu cădem în întunericul necunoștinței ci să rămânem în Lumina ce neapropiată. Tot în cuvântul de învățătură, Preasfinția Sa a vorbit și despre viața și activitatea Sfinților Trei Ierahi.

După terminarea Sfintei Liturghii, părintele paroh a amintit în contextul anului omagial al satului românesc (al preoților, învățătorilor și primarilor gospodari) pe doi dintre preoții care au slujit la altarul bisericii din Avram Iancu, pe părintele Romulus Gheorghe Ille și pe părintele Gheorghe Pele.

La final părintele paroh a mulțumit Preasfințitului Părinte Emilian Crișanul pentru deosebita bucurie făcută tuturor prin acest popas duhovnicesc în mijlocul credincioșilor parohiei și pentru binecuvântarea arhierescă acordată.

Consiliul și Adunarea Eparhială a Arhiepiscopiei Aradului

În zilele de 25 – 26 ianuarie 2019, la reședința arhiepiscopală și la Centrul Eparhial din Arad s-au desfășurat lucrările Consiliului și ale Adunării Eparhiale ale Arhiepiscopiei Aradului.

Vineri, 25 ianuarie a.c., la lucrările Consiliului Eparhial, la invitația Înaltpreasfințitului Părinte Timotei a fost prezent Înaltpreasfințitul Părinte Ioan, Mitropolitul Banatului, continuându-se astfel o tradiție existentă în Mitropolia Banatului. Înaltpreasfințitul Părinte Mitropolit Ioan în cuvântul său a apreciat în mod pozitiv toate activitățile desfășurate în anul precedent sub Arhipăstoria și îndrumarea Chiriarhului locului și a accentuat importanța intensificării acțiunilor bisericesti în viața credincioșilor printr-o bună conlucrare între ostenitorii Centrului Eparhial și preoțimea arădeană. Părintele Mitropolit a dat câteva îndrumări la problemele curente care intră în competența acestui for deliberativ eparhial.

Sâmbătă, 26 ianuarie a.c., în sala festivă a Centrului Eparhial s-au desfășurat lucrările Adunării Eparhiale, organul deliberativ suprem pentru toate problemele administrative, culturale, social-filantropice, economice și patrimoniale ale eparhiei.

Lucrările au fost precedate, conform rânduielii statornicite, de slujba de Te-Deum, oficiată de către Preasfințitul Părinte Emilian Crișanul, înconjurat de un sobor de preoți și diaconi, în paraclisul „Sfânta Treime” al reședinței arhiepiscopale, în prezența Înaltpreasfințitului Părinte Arhiepiscop Timotei și a membrilor Adunării Eparhiale și Permanenței Consiliului Eparhial, la care au participat și reprezentanți ai autorităților centrale și locale, precum și ai unor instituții de cultură din Arad.

În încheiere Înaltpreasfințitul Arhiepiscop Timotei a mulțumit tuturor pentru contribuția adusă bunei desfășurări a lucrărilor, cu îndemnul ca cele propuse să devină înfăptuire, spre folosul întregii eparhii.

(Știrile au fost preluate de pe site-urile episcopiaaradului.ro și basilica.ro)

COMITETUL DE REDACȚIE

Președinte de onoare: ÎPS. Dr. TIMOTEI SEVICIU, Arhiepiscop al Aradului
 Redactori coordonatori: Pr. IOAN TULCAN, Pr. CRISTINEL IOJA
 Secretari de redacție: Pr. ADRIAN MURG, Pr. CAIUS CUȚARU,
 SORIN GHEORGHE SĂPLĂCAN
 Administrație: Pr. FILIP ALBU, Pr. LUCIAN FARCAȘIU

Articolele și corespondența se trimit pe adresa redacției:

Str. Academia Teologică, nr. 9, Arad
 Tel/Fax: 0257-285.855, calea.mantuirii@yahoo.com
 Tipărit la Poudique srl Arad.
 ISSN: 1582-1951; Preț: 1 leu
 Costul unui abonament este de 50 lei anual.